

E DREJTA JUAJ PER T'U INFORMUAR

Mbeshtetur nga Ambasada e SHBA ne Tirane

Ky projekt eshte mbeshtetur financiarisht nga Programi i Granteve te V Komisionit per Demokraci i Ambasades se SH.B.A.-se ne Tirane. Opiniu gjetjet, konkluzionet dhe rekomandimet e shprehura jane te autor-it/ nuk perfaqesojne domosdoshmerisht ato te Departamentit te Shtetit

Tabela e Përmbajtjes

Përshkrimi i projektit dhe qëllimi i tij.....	3
Përshkrimi i ligjit të ri “Për të Drejtën e Informimit”	4
Përshkrimi i ligjit “Për njoftim dhe konsultim publik”	5
Platforma Duainfo.org	6
Letrat dërguar institucioneve	7
Gjetjet.	11
Rekomandime.	11

Përshkrimi i projektit dhe qëllimi i tij.

Freedom of Information është një iniciativë e Lëvizjes MJAFT! si një vazhdimësi e përpjekjeve të saj të hershme për të bërë qasjen me ligjin e informimit, lirinë e filozofinë e informacionit dhe pjesëmarrjen e publikut në vendim-marrje, për t'u zbatuar nga institucionet publike dhe përdorur gjerësisht nga qytetarët, organizatat, media dhe aktorë të tjerë të interesuar. Nën kujdesin e Open Government Partnership, në të cilën qeveria shqiptare është anëtare prej vitit 2011, Lëvizja MJAFT! do të përqëndrojë përpjekjet e saj duke monitoruar dhe nxitur për zbatimin e duhur të sapo ndryshuar për të drejtën e informimit, si dhe ligjit për njoftim e konsultim publik. Qëllimi themelor i këtij projekti është për të çuar më tej demokratizimin dhe për të rritur lirinë e shprehjes në Shqipëri, duke nxitur transparencën e institucioneve publike. Kjo duhet të çojë në rritjen e pjesëmarrjes së publikut në legjislativ dhe proceset e përgjithshme vendim-marrëse demokratike, si rrjedhojë e zbatimit të ligjeve të lartpërmendura nga zyrtarët publikë.

Objektivat që synohen të realizohen nga ky projekt:

1. Demokratizimi dhe rritja e lirisë së të shprehurit në Shqipëri, duke nxitur transparencën e institucioneve publike.
2. Rritje e pjesëmarrjes së publikut në procesin legjislativ.
3. Ndërgjegjësimi i zyrtarëve publikë për zbatimin e ligjeve mbi të drejtën e informimit dhe konsultimit publik.

Ne synojmë që ky projekt të kthehet në një platformë qendrore, e cila do të mbartë çështje mbi transparencën e institucioneve publike, si dhe do të shërbejë për monitorimin e zbatimit të ligjeve. Ashtu si dhe në praktikën e ngjashme botërore, mendojmë se kjo platformë do të ushtrojë presion mbi institucionet publike për të qenë më të përgjegjshme për kërkesat mbi informimin dhe pjesëmarrjen për konsultim. Gjithashtu, përmes këtij projekti, institucionet publike mund të reduktojnë sasinë e dokumentave të nevojshme për t'iu përgjigjur çdo kërkesë duke e dhënë informacionin në mënyrë elektronike përmes e-mail-it.

Përshkrimi i ligjit të ri “Për të Drejtën e Informimit”

Ligj “Për të drejtën e Informimi” rregullon të drejtën e njohjes me informacionin që prodhohet ose mbahet nga autoritetet publike. Rregullat e parashikuara në këtë ligj kanë për qëllim garantimin e njohjes së publikut me informacion, në kuadër të ushtrimit të të drejtave dhe lirive të individit në praktikë, si dhe të formimit të pikëpamjeve për gjendjen e shtetit e të shoqërisë. Ky ligj ka për qëllim edhe nxitjen e integritetit, të transparencës e të përgjegjshmërisë së autoriteteve publike. Sipas këtij ligji:

1. Çdo person gëzon të drejtën e njohjes me informacionin publik, pa u detyruar të shpjegojë motivet.
2. Autoriteti publik është i detyruar të informojë kërkuesin nëse ka ose jo në zotërim informacionin e kërkuar.
3. Çdo person ka të drejtë të njihet me informacionin publik, nëpërmjet dokumentit origjinal ose duke marrë një kopje të tij në formën ose formatin që mundëson akses të plotë në përmbajtjen e dokumentit.
4. Informacioni publik që i është dhënë një personi, nuk mund t’i refuzohet asnjë personi tjetër që e kërkon atë, me përjashtim të rastit kur informacioni përmban të dhëna personale të subjektit. Kërkesa për informim bëhet me shkrim dhe dërgohet dorazi, me postë ose me postë elektronike, duke paraqitur saktë identitetin e kërkuesit dhe nënshkrimin e tij. Në çdo rast, kërkesa regjistrohet në Regjistrin e Kërkesave. Një regjistër të posaçëm, ku pasqyrohen të gjitha kërkesat për informim dhe informacionet e dhëna në përgjigje të tyre. Ky regjistër përditësohet çdo 3 muaj dhe publikohet në faqen e internetit të autoritetit publik, si dhe në mjediset e pritjes së publikut në zyrat e autoritetit publik (sipas djenisë sonë ky regjistër nuk është krijuar ende). Autoriteti publik trajton kërkesën për informim, duke parashtruar informacionin e kërkuar sa më shpejt që të jetë e mundur, por jo më vonë se 10 ditë pune nga dita e dorëzimit të saj, përveç rasteve kur ligji i posaçëm parashikon ndryshe. Kur autoriteti publik që merr kërkesën për informim ia dërgon atë një autoriteti tjetër, ai kthen përgjigje jo më vonë se 15 ditë pune nga dita e mbërritjes së kërkesës në autoritetin e parë. . Mosrespektimi i dispozitave të këtij ligji

passjellë përgjegjësi administrative. Veprimet dhe mosveprimet, në përputhje me këtë ligj dhe për aq sa nuk përbëjnë vepër penale, konsiderohen kundërvajtje administrative dhe dënohen me gjobë. Refuzimi i dhënies së informacionit, në kundërshtim me parashikimet e këtij ligji, dënohet me 150 000 deri në 300 000 lekë.

Përshkrimi i ligjit “Për njoftim dhe konsultim publik”.

Ky ligj rregullon procesin e njoftimit dhe të konsultimit publik të projektligjeve, projektdokumenteve strategjike kombëtare dhe vendore, si dhe politikave me interes të lartë publik. Ligj përcakton rregullat procedurale që duhen zbatuar për të garantuar transparencën dhe pjesëmarrjen e publikut në proceset politikëbërëse dhe vendimmarrëse nga organet publike, gjithashtu synon nxitjen e transparencës, të përgjegjshmërisë dhe integritetit të autoriteteve publike. Procesi i njoftimit dhe i konsultimit publik kryhet në bazë të parimeve të mëposhtme:

- a) transparenca gjatë procesit të njoftimit e të konsultimit publik me pjesëmarrje gjithëpërfshirëse dhe jodiskriminuese;
- b) efektshmëria e procesit të vendimmarrjes në organet publike;
- c) përgjegjësia e organeve publike ndaj palëve të interesuara.

Organet publike janë të detyruara të marrin të gjitha masat e nevojshme, në mënyrë që të krijojnë mundësi për pjesëmarrjen e publikut dhe të të gjitha palëve të interesuara në procesin e njoftimit e të konsultimit publik, përfshirë:

- a) publikimin në regjistrin elektronik të projektaktit, të njoftimit për konsultim dhe të dhënave të lidhura me konsultimin e projektakteve;
- b) publikimin në programin e transparencës, sipas ligjit nr. 119/2014 “Për të drejtën e informimit”, të planeve vjetore të organeve publike që lidhen me procesin e vendimmarrjes, në kuptim të këtij ligji;

c) dhënien e informacionit në lidhje me procesin e njoftimit dhe të konsultimit publik në të gjitha fazat, duke filluar nga publikimi i projektaktit, marrja e komenteve dhe rekomandimeve për përmirësimin e tij, organizimi i debateve publike e deri te miratimi i aktit përfundimtar.

Njoftimi për projektaktet që do t'i nënshtrohen procedurës së konsultimit publik bëhet nëpërmjet regjistrit elektronik. Në rastet kur organi publik e konsideron të nevojshme, njoftimi mund të kryhet edhe në një apo disa nga forma me postë elektronike, me lajmërim publik, i cili afishohet në ambientet e organit publik inicues, me një lajmërim në mediat audiovizive kombëtare, rajonale ose lokale, me botimin në gazeta lokale ose në dy gazetatat më të lexuara në nivel kombëtar. Palëve të interesuara, të ftuara për të marrë pjesë në takimet publike, u jepet koha e nevojshme për përgatitje. Në çdo rast, ato informohen jo më pak se 20 ditë pune përpara takimit publik, duke u vënë në dispozicion kopje të projektaktit që do të diskutohet.

Platforma Duainfo.org

DuaInfo.org është një platformë elektronike dhe shërben si urë lidhëse mes autoriteteve qeverisëse dhe qytetarëve, duke përdorur postën elektronike si formë korrespondence, sipas ligjit në fuqi për të Drejtën e Informimit.

Nëpërmjet kësaj platforme, qytetarët kanë mundësi të kërkojnë të Drejtën e tyre për Informim, pa qenë e nevojshme të shfletojnë në çdo institucion apo autoritet publik veçmas. DuaInfo përmbledh të gjitha institucionet dhe autoritetet publike, me kontaktet përkatëse dhe adresat e tyre elektronike për të Drejtën e Informimit. Këtu qytetarët kanë mundësi të mësojnë më shumë rreth të drejtës së tyre për të marrë informacion nga autoritetet, të cilat janë vendosur për t'i shërbyer interesave të këtyre qytetarëve. Qytetarët kanë të drejtë për transparencë të plotë të fondeve publike dhe përdorimit të tyre dhe aktivitetit të autoriteteve publike, në përgjithësi. Kjo faqe ju mundëson pikërisht kontaktin me institucionin apo autoritetin përkatës, për të cilin qytetari ka interes të dijë më shumë për çështje të ndryshme.

Në këtë mënyrë, qytetarët kanë mundësi jo vetëm të bëjnë kërkesa duke hapur një llogari elektronike në faqen DuaInfo, por gjithashtu edhe të marrin ndihmën e nevojshme për bërjen e kërkesave ndaj institucioneve përkatëse, si dhe hapat që duhen ndjekur në rast refuzimi apo vonese.

Për më tepër, DuaInfo është një faqe interaktive, ku qytetarët mund të bashkëveprojnë me njëri-tjetrin për të marrë informacionin e dëshiruar. Meqënëse të gjitha kërkesat ruhen në faqe, çdo qytetar ka mundësi të ndjekë shembullin e një përdoruesi tjetër, ose të aksesojë menjëherë informacionin e marrë në përgjigje, pa qenë e nevojshme për një kërkesë të dytë.

DUAINFO.ORG Kyçu ose krijë llogari

Si funksionon Shih institucionin Bëj një kërkesë Shih kërkesat Lajmet Kërko

E drejta juaj për tu informuar

Çdo qytetar ka të drejtën për të pasur informacionin e çdo institucioni publik. Sipas ligjit, ata janë të detyruar të përgjigjen

Shfletë **22 kërkesa** për **35 institucione**

Dëshironi të dini diçka?

Nise kërkesën tënde

Bëj një kërkesë »

Si funksionon

Ju keni **te drejten** për të kerkuar informacion nga cdo agjenci qe funksionon me fondet publike dhe te merrni pergjigje. DuaInfo ju ndihmon si te beni kerkesat per te Drejten e Informimit (DI). Gjithashtu kjo faqe publikon online te gjitha kerkesat.

- 1 Përdor këtë faqe interneti për të bërë kërkesën tuaj për informacion – ne do ju tregojmë hapat që duhen ndjekur.
- 2 Ne do ju dërgojmë një mesazh në momentin që kërkesa juaj merr një përgjigje.
- 3 Ne do publikojmë çdo gjë online. Shume bukur! Tani ju keni marre pergjigjen tuaj, gjithashtu të gjithë mund ta aksesojnë atë.

Letrat dërguar institucioneve

Në kuadër të iniciativës për të drejtën e informimit, Lëvizja MJAFT! i ka dërguar kërkesa institucioneve publike: qeverisë qendrore, qeverisë lokale dhe institucioneve të pavarura. Totali i kërkesave të dërguara **është 217**, *përkatësisht 79 letra janë dërguar kundrejt institucioneve qendrore (ministritë, kryeministria dhe Kuvendi i Republikës së Shqipërisë), 125 letra pushtetit lokal (bashkive) dhe 13 letra kundrejt institucioneve të tjera, si Këshilli i Lartë i Drejtësisë, Këshilli i Lartë i Shtetit, Gjykata e Tiranës, Prokuroria e Përgjithshme dhe Universitete publike (Universiteti i Tiranës, Durrësit, Elbasanit, Korçës, Vlorës, Shkodrës, si dhe Universiteti i Mjekësisë).*

Informacioni i kërkuar në institucionet e sipërmendura lidhet kryesisht me:

- Proceset konsultative për hartimin dhe diskutimin e projektligjeve, aktorët e përfshirë në proces, si dhe sa janë reflektuar rekomandimet dhe kërkesat e nxjerra nga dëgjesa në draft-in përfundimtar.
- Planet e integruara të Ministrive dhe buxhetet faktike të tyre.
- Koordinatorin për të Drejtën e Informimit në secilin prej institucioneve.
- Pasqyrat financiare të buxhetit.
- Buxheti vjetor i universiteteve dhe pasqyrat financiare.
- Rezultatet e vlerësimit të pedagogëve.
- Procedurat e rekrutimit dhe seleksionimit të pedagogëve.

Nga totali i letrave të dërguara, aktualisht janë depozituar **85 përgjigje**. Gjatë punës sonë, në përputhje me ligjin “Për të drejtën e informimit” dhe neneve që parashikon ky ligj për afatet e kthimit të përgjigjes, kemi depozituar në institucionin e Komisionerit për të Drejtën e Informimit dhe Ruajtjen e të Dhënave Personale **10 ankimime**. Pas çdo ankimimi të bërë, institucionet marrëse të kërkesave kanë vënë në dispozicion informacionin e kërkuar.

Nga përgjigjet e kthyer, **72 përgjigje** rezultojnë në përputhje me lëndën e kërkesës që është paraqitur pranë institucioneve shtetërore. Përkatësisht, në lidhje me të dhënat punonjësit të akorduar për të qenë Koordinator i të Drejtës së Informimit për të gjitha

Bashkitë në vend, 20 institucioneve të kabinetit qeveritar, si dhe Këshilli i Lartë i Drejtësisë, Këshilli i Lartë i Shtetit, Gjykata e Tiranës, Prokuroria e Përgjithshme, janë kthyer 22 përgjigje nga bashkitë dhe 24 nga institucionet e tjera të përmendura.

Për kërkesat e shtruara ndaj institucioneve arsimore, 7 Universiteteve Publike të vendit, janë marrë të gjitha përgjigjet në përputhje me kërkesën. Vështirësi në marrjen e informacioneve janë hasur me Universitetet e Shkodrës dhe Elbasanit, ku pas ankimimeve të bëra pranë Komisionerit për të Drejtën e Informimit dhe Ruajtjen e të Dhënave Personale, janë marrë përgjigjet brenda afateve të përcaktuara nga ligji.

Gjithashtu, Ministrinë e Arsimit dhe Sportit, Financës, Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave, Mirëqenies Sociale dhe Rinisë, Brendshme dhe Kulturës rezultojnë me përgjigje të plota në përputhje me lëndën e kërkuar (përkatësisht për 7 ligjet “Për arsimin e lartë dhe kërkimin shkencor në Institucionet e Arsimit të Lartë në Republikën e Shqipërisë”, “Për miratimin e përjashtimeve nga taksat dhe të parashikimeve për heqjen dorë nga imuniteti i kushtëzuar, sipas marrëveshjes së garancisë, në lidhje me marrëveshjen e huas, për financimin e zbatimit të projektit për ndërtimin e rrjeteve numerike (digjitale) dvb-t2 të transmetuesit publik (rtsh)”, “Për inspektimin financiar publik”, “Për urdhrin profesional të mjekut veterinar”, “Për urdhrin e Psikologut në Republikën e Shqipërisë”, “Për masat shtesë të sigurisë publike” dhe “Për të drejtën e autorit dhe të drejtat lidhur me to”.)

Ndërsa, kërkesat e dërguara drejt Komisioneve të Përhershme të Kuvendit të Republikës së Shqipërisë kanë qenë për ligjet “Për disa ndryshime në ligjin nr.9482, datë 3.4.2006, “Për legalizimin, urbanizimin dhe integrimin e ndërtimeve pa leje”, “Për sektorin e gazit natyror”, “Për turizmin”, “Për shërbimin veterinar në republikën e shqipërisë”, “Për arsimin e lartë dhe kërkimin shkencor në Institucionet e Arsimit të Lartë në Republikën e Shqipërisë”, “Për koncesionet dhe partneritetin publik privat”, “Për miratimin e strategjisë ushtarake”, ligji “Për vullnetarizmin” dhe “Për shërbimet dhe produktet biocide në shëndetin publik”. Vlen për t’u përmendur bashkëpunimi i Komisionit për Veprimtarinë Prodhuese dhe Tregtinë, i cili na ka vënë në dispozicion informacionin e

kërkuar duke dërguar të gjitha procesverbalet e ligjeve të diskutuara. Ndërsa komisionet e tjera kanë kthyer përgjigje përmes institucionit të Kuvendit, duke dërguar link-et online të procesverbaleve të mbledhjeve ku janë diskutuar këto ligje. Në kërkesën e fundit dërguar pranë institucionet, për zhvillimin e diskutimeve në lidhje me ligjin për punën vullnetare, na u komunikua nga Komisioni për Punën, Çështjet Sociale dhe Shëndetësinë se kërkesa jonë do të paraqitej te deputetët, por nuk pati zhvillime të mëtejshme, ndërsa Komisioni për çështjet Ligjore, Administratën Publike dhe të Drejtat e Njeriut nuk u përgjigjen ndaj kërkesës.

Në lidhje me Buxhetin faktik dhe pasqyrat financiare të vitit 2015 drejtuar bashkive, janë kthyer **12 përgjigje** (nga 61 bashki).

Ndërkohë, pjesa tjetër e përgjigjeve të depozituara (**7 përgjigje**) nuk janë në përputhje të plotë, e në disa raste jashtë lëndës së kërkesës së dërguar pranë institucionit të tyre. Përkatësisht, këto përgjigje janë marrë nga Ministritë e Mbrojtjes, Zhvillimit Ekonomik Turizmit Tregtisë dhe Sipërmarrjes, Zhvillimit Urban, Shëndetësisë, Energjitikës dhe Industrisë, si dhe Bashkitë Mallakastër e Roskovec. Dy të fundit u është kërkuar informacion në lidhje me buxhetin faktik dhe pasqyrat financiare të vitit 2015, ku përgjigjet jepen në vija të përgjithshme dhe nuk faktohen me detaje aktorët pjesëmarrës në proceset konsultative, të parashikuara sipas ligjit. Ndërsa nga ministritë, veçohet Ministria e Zhvillimit Urban, e cila në përgjigjen e depozituar pranë nesh nuk përmban asnjë informacion në lidhje me proceset konsultative dhe procesverbalet e diskutimeve mbi ligjin “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr. 9482, datë 3.4.2006, “Për legalizimin, urbanizimin dhe integrimin e ndërtimeve pa leje”, të ndryshuar”. (Ligjet për të cilat është kërkuar informacion mbi numrin e konsultimeve të zhvilluara, pjesëmarrësit në konsultime, procesverbali i takimeve: “Për miratimin e strategjisë ushtarake të Republikës së Shqipërisë”, “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr.125/2013 “Për koncensionet dhe partneritetin publik privat”, të ndryshuar”, “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr. 9482, datë 3.4.2006, “Për legalizimin, urbanizimin dhe integrimin e ndërtimeve pa leje”, të ndryshuar”, “Për shërbimet dhe produktet biocide në shëndetin publik”, “Për sektorin e gazit natyror”)

Gjetjet.

Nga vëzhgimet e bëra nga organizata jonë dhe letrat e dërguara, është për t'u vlerësuar fakti që shumica e institucioneve, të cilave u jemi drejtuar, kanë akorduar një punonjës, i cili përgjigjet mbi të drejtën e informimit (koordinator). Një pjesë e mirë e institucioneve kanë qenë shumë bashkëpunuese në vënien në dispozicion të informacionit të kërkuar, por ka edhe institucione të cilat tejkalojnë afatet e përcaktuara me ligj për kthimin e përgjigjes. Për institucionet të cilat nuk kanë kthyer përgjigje, i jemi drejtuar institucionit të Komisionerit për të Drejtën e Informimit dhe Ruajtjen e të Dhënave Personale. Gatishmëria e personelit për t'i dhënë zgjidhje ankimeve të bëra ka dhënë rezultate pozitive, duke marrë përgjigje për çdo kërkesë të dërguar.

Gjithashtu, në përputhje me nenin 7 të ligjit nr. 119/2014 “Për të drejtën e Informimit”, secila ministri duhet të hartojë programin e saj të transparencës, të cilin duhet ta publikojë dhe në faqen e saj online, për t'u bërë i arritshëm nga publiku i gjerë. Krahas programit të transparencës, modelit të kërkesës për informacion, koordinatorit për të drejtën e informimit, secila ministri duhet të paraqesë edhe rregjistrin e kërkesave dhe përgjigjeve të realizuara, duke e update-uar çdo tre muaj. Nga vrojtimet e bëra u vu re se Ministria e Arsimit dhe Sportit, Ministër për çështjet Vendore, Ministria e Drejtësisë, Ministria e Integritit European, Ministria e Mirëqenies Sociale dhe Rinisë, Ministria e Punëve të Jashtme, Ministria e Shëndetësisë, Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës, pra 8 ministri nuk kanë publikuar rregjistrin e kërkesave dhe përgjigjeve. Edhe për ministrinë të cilat i kanë publikuar këto rregjistra, vihet re se të dhënat i takojnë vitit të shkuar.

Rekomandime.

Bazuar në ligjin “Për të drejtën e informimit”, autoriteti publik trajton kërkesën për informim, duke parashtruar informacionin e kërkuar sa më shpejt që të jetë e mundur, por jo më vonë se 10 ditë pune nga dita e dorëzimit të saj, përveç rasteve kur ligji i posaçëm parashikon ndryshe. Gjatë punës sonë, kemi evidentuar vonesa në përgjigje, në mospërputhje me ligjin. Do të sugjeronim që për mbarëvajtjen e procesit të informimit, të respektoheshin nenet e ligjit, të plotësoheshin vendet vakante për koordinator në

institucionet që nuk i kanë emëruar ende, si dhe të ulje numri i faqeve të dokumentacionit që vihet në dispozicion të kërkuarit të informacionit, duke e koncentruar materialin sa më në përputhje me kërkesën e paraqitur.

Gjithashtu, në kuadër të ligjit të mësipërpërmenduar dhe të ligjit “Për njoftim dhe konsultim publik” është vënë re se rregjistrat online të parashikuar në funksion të njoftimeve dhe kërkesave nuk janë realizuar ende. Për të siguruar zbatimin e ligjeve, sugjerojmë që këta regjistra të vihen sa më shpejt në dispozicion të qytetarëve për ta bërë procesin sa më eficient dhe efektiv.

Bazuar në punën që kemi realizuar gjatë fazës së parë të këtij projekti, sugjerojmë që institucionet t’i kushtojnë vëmendje dhe komunikimit online, duke krijuar faqet e tyre zyrtare (theksojmë këtu disa bashki të cilat nuk e kanë një site të tyre). Është vënë re se koordinatorët me të cilët kemi kontaktuar shpesh-herë nuk janë të qartë mbi pikat kryesore të ligjeve në themel të këtij projekti që siguron informimin publik. Në vijimësi të kësaj, sugjerojmë që përgjigjet e tyre ndaj kërkesave të jenë më të qarta, preçize dhe në përputhje me atë çka parashikon ligjet. E lidhur kjo me rritjen e ndërgjegjësimit të nëpunësve të institucioneve për të realizuar me përgjigjshmëri detyrën e tyre, duke dhënë informacion të saktë, në kohën e duhur dhe në mënyrë sa më eficiente.